

POMAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOŮ

3. číslo

Budyšin, februar 1952

Lětnik 2

Bibliske rozpominanje

(1. Sam. 3, 1—10.)

Běše to najćemniši čas w starých israelskich stawiznach, jako běše so Samuel narodził. Lud běše wot Boha wotpadnył, jeho zabył, a bjezbóžnosť knježeše we nim. Daloko a šěroko modlachu so kananejskim p. i. bohám. Bóh tón Knjez tohodla lud chłostaše z tym, zo njeprěcěla do kraja posła, kiž jene město po druhim dobywaše. Nihdže njeběše muža, kiž móhl wobohemu ludej pomhać. Simson ze swojej njewšědnej moci je tam a sem Filistiskim škodził, ale wukorjenic a zničic tutu cuzu namóc tola njezamó.

Wyši měšnik Eli běše drje na swój bok pobožny a wěriwy muž, ale siaby, na pol slepy a cyle bjez mocy přeciwo swojimaj bjezbóžnymaj synomaj, kotrajž měještaj swjatnicu Božu za směch a nabožinu za pohóršk. Haj, běše tak, kaž w našim tekście steji: „Słowo Knjeza bě drohe w tym samym času, a bě ma'lo wěšćenja.“

Što to rěka: „Słowo Knjeza bě drohe“? Njepobrachowaše na zakonju, na kaznach a na mesianskich wěšćenjach, ale dawaše ma'lo profetow, kiž bychu zakon a Bože słowo čisće a pilnje wučili a lud namołwili. Njepobrachowaše tež na templu, wón namaka so na efrainskich horach, hdžež běše křinja Knjeza a Knjezowy woltar, ale na Knjezowym wotarju služeše měšnik, kiž drje Božu lampu poslužowaše, ale kiž hewak k Božej česći njeprinošowaše. Staroba však to sobu přinjese, zo jeho woči počnješej slabić, ale jeho liwkosć, nječućiwosć a bjezdžaknosć k tomu přinošowachu, zo jeho znutřkowne woko njemóžeše wjace čorne wot běleho, dobre wot zleho, čiste wot nječisteho, chłostanje wot zaslužby, hrěch čłowjekow wot

Božeje swjatosće rozeznawać. Tohodla tu rěka: „Słowo Knjeza bě drohe.“

Ale tež w tutym čemnym času, hdžež běše słowo Knjeza drohe, běchu w israelskim ludu swójby, kiž Bohu Knjezej služachu a so za Božu lampu starachu. Tajki přikładny, pobožny dom běše dom měšnika Elkany z Rama. W tutym domje knježeše lubosć. Jeho žona Hana njeměješe žaneho džěsca a rudžeše so. Ale jeje muž rjekny: „Njejsym ja tebi lěpši hać džesac synow?“

Hana njeskoržeše swoju zrudobu nikomu dyžli Bohu. Wona modleše so w templu k Bohu, zo by ju wuslyša. A Bóh Knjez ju tež wuslyša, a wona so jemu džakowaše. W jich domje knježeše wěra a poslušnosť napřeco Bohu. Hižo do poroda džěsca slubi joh mać Knjezej, a hdyž běše jeho wostajila, přinjese jeho do domu Knjeza w Silvi. Njeměješe žaneho stracha, zo by tam škody počerpilo, běše sebi teho wědoma, zo mały Samuel je pod Božim škitom, byrnjež tež Eliowi synojo dobreho wliwa na njeho njeskutkowaštaj.

Wono wo Samueli rěka:

„Samuel, tón młodzenc, pak chodžeše a přibywaše a bě spodobny woboje Bohu a čłowjekam.“

Tež džensa hišće móže nam Samuel być z přikladom spodžiwanja hódneje poslušnosće dla.

Jako w polnocy hlós jeho mjeno wola, chwata Samuel hnydom k Eliej, zo by wot njeho přikazow přijał. Poslušny je wón stajnje k službam hotowy, wodnjo kaž w nocy, a to k službam měšnikej samemu kaž tež k službam w templu. B'ez toho, zo by so dolho rozmyslił, poda so na wolanje, ko-

trež jeho ze spanja zbudzi, k Eliej, a wostanje poslušny a njeje njesćerpliwy, hačrunjež dyrbi tři króć swoje lěhwo wopuścić.

Jako wón swoje mjeno wuslyša, běži k Eliej a jako jemu Eli přikaza: „Dži zaso tam, lehń so a spi“, dže wón, přindže zaso a dže zaso, přindže k třecemu razej a dže k třecemu razej.

Kak móhl tu kóždy młodzenc a kóžda mloda holca poslušnosť wuknyć w službje napřeco knjezim a starsim!

Kak porědko namakamy hnujacu posušnosť, kajkuž je synk kapitana swojemu nanej wopokazał.

Běše wječor, strašny wětr zachadžeše hižo cyly džen a wosebje: hobrske žolmy ješćachu a howrichu mócnje, a sylne hrimanje přetorhny husto šumjenje a howkot wody. Žana hwězdčička njebě widzeć, přetož njebjó běše z čěžkimi, čornymi mróčelemi přikryte, knježeše to!sta čma, jenož swětle blyski přetorhowachu druhdy čemnosť.

Wosrjedz tutoho roznjemdrjeného morja steješe lódz w plo mjenjach. Blysk je do njeje dyrił a ju zapalił; wšitke pospyty, woheń wuhasný, běchu podarmo, přetož sylny wichor rozšěrješe woheń hladajce. Lódz běše zhubjena. Někotři z lódzneje wobsadki wuchowachu so na čolmich, ale lódz hišće njebě prózdna. Na lódznej lubi (Verdeck) steješe samlutki synk, jenički synk kapitana, polneho stracha zhladujo do wšěch stron, ale z městna so njehnu. „Nano, směm woteńć?“, tak woľaše, ale žana wotmołwa. Z městna pak so njehnu. Nan běše jemu kruće zakazał, so z městna hnuć, doniž sam po njeho njeprindže.

Měnješe svojego synka na lúbi lódzke najwěšćiseho, do noz deleka we lódzi swoje rozkazy wukonješe. Ale wohen bu syniši, wíchor běše pachtý a sčezory (Mastbäume) zwottorhał, kruch po křuchu poča so sypać. Synk kóždy wokomik svojego nana wočakowaše, ale podarmo. Tuž wótrje zawo.a: „Luby nano, njepríndžeš ty prečo hišće, njesmém hišće woteńć?“

Ale ach, nan ležeše deleka we lódzkej jstwičce (Kajüte) cyle wopaleny a smjerći blisko z tymi, kiž běchu při nim wostali. Ale tež woni běchu strašnje wopaleni, tak zo nihtó wjace na synka nje-mysleše. Synk pak běše nanej slubi, zo horjeka na lódzkej lúbi wostanje, doniž nan njepríndže a tohodla wudžerža na městnje, doniž w płomjenjach njezahiny. A hišće w płomjenjach wołaše synk: „Nano, ja wjace njemóžu, njepríndžeš skoro?“ A potom hišće cyle slabje: „Luby Božo w njebjesach, da pomhaj mi ty!“ A njebjeski Wótčec so nad synkom smili, wón wza jeho do svojego njebjeskeho kralestwa, hdžež smědžeše svojego nana wočakować, kiž je so deleka we lódzkej stwičce spalil.

To je poslušnosť hač do smjerće,

kaž ju tež mlódzenc Samuel zna-ješe a kaž je ju tež wobchowal hac do smjerce.

Njedyrbjeli tež kóždy mlódzenc a kózda moda holca wot Samuela wuknyć swěru a poslušnosť napřečo swojemu Bohu? Haj, njemóhl tež tutón mlódzenc nam starsim z příkladom býć w jeho swěrje a posušnosťi?

Tri króc Samuel w nocy stany a poda so k Eliej, zo by jemu slúžił, a to bjeze wšeho mórkotanja. To je podwólna a příkladna poslušnosť, kajkuž džensa porědko nadeńdžemy. A jako Knjez k štwórtemu razej wołaše, džeše Samuel cyle podwólne: „Rěč, Knježe, přetož twój wotročk slyši!“

Tež z tutych jeho slowow rěči příkladna poslušnosť, wosebje ze słowa „Knježe“!

Je tutón Knjez tež hižo z twójim Knjezom? Sy jemu hižo slubił: Wón samlutki dyrbi z mojim Knjezom býć, a jeho wola tež moja wola?

Móžemy cyle naše křesćanstwo po tym posudžować, hač woprawdže to chcemy, štož tón Knjez chce a sebi wot nas žada. Z našim pobožnym zmyslenjom a začuóom hišće ničo činjene njeje, jelizo nochcemy Božu wolu činić.

Prašej a pruhuj so: W kotrym padže hišće nochcu, kaž Bóh chce? Sym přeciwo jeho wodženju mórkotaj? Kajki wopor, kiž je sebi Boh wote mnje zadał, jemu hišće přinjesl njejsym? Maš hišće hrěchi, z kotrymiž lubuškuješ? Njejsu tute přeciwo Božej woli? Jelizo sy to spóznał, da wostaj so tutych hrěchow a měj so po Božej woli.

Ach kak zbožowni a zbóžni móhli čłowjekojó býć, hdyž bychú stajnje po tym žedžili, Božu wolu činić a spjelnić! Dokelž pak ju nječinja, tohodla je telko njezboža a horja na tutej zemi.

Tohodla čin sebi za prawidlo: We wšem Božu wolu wukonjeć! Poslušnosť napřečo Božej woli njech je tež twój slub, a budžeš naposled žohnowany kaž tamny wuhibar (Weichensteller). Wón dósta jeneho dnja depešu, wokomiknje wuhibku (Weiche) wotewrić, zo by čeknjenu čahawu (Lokomotive) do rěki pušćil. Njemóžeše to zapřimnyć. Z hrozy, zo móhl to wopaki zrozumić, so hišće jónu wopraša, hač je to příkaz. „Haj, chětr“, běše wotmołwa. Tutón wuhibar njemóžeše to dowidžeć. Z hlówu wijo wuhibku wotewri a džiwaje so, što mělo to za zmysl měć, čahawu do rěki pu-

Farar Wičezk 75 lět

Z wutrobu přejemy swojemu česćenemu a lubowanemu jubilarerj Bože žohnowanje a na dalše léta čilosć a strowosć za dušowpastyrské džělo we wobšěrnej Wóslinčanskej wosadže, hdžež nětko hižom 45 lět skutkuje.

Farar Pawoł Wičezk narodzi so 18. maleho rózka 1877 jako syn serbskeju burskeju staršeju w Přišecach (Budyska Michalska wosada). 1903 příndže za duchowneho do Łupoje a štyri léta pozdžišo, 1907, wuzwoli sebi Wóslinčanska wosada jeho za svojego fararja. Bóh Knjez je jemu miłosćiwje spožčil, zo móžeše přez dolhe léta w měrnych a wójnskich časach hač do džensnišeho tuto zastojnstwo zastawać. Jako jenički serbski farar je tež za cyły čas fašizma kóždy njedželu w swojej wosadže serbce přédował a njeje so dał wot nikoho zatrašić. Rjane znamjo kruteje powahil!

šćić. W tym samsnym wokomiku prihna masina a pauny z wulkim hoikom do rěki. Lědma běše so wuhibar z tutech strozelow zhrabai, jako tež hizo wosobowy čah z drugeho boka prihna. Pučowacy wšak njewědzachu, zo jich žiwjenje při pječ mjenšinach wotwisowase wot zamo.witeje poslušnosće swěrneho wuhibarja. Ale ěi zamołwići wšak lěpje wědachu hač wuhibar, što běle nuzne. Tak tež Bóh tón Knjez lěpje wě hač my, što je za nas dobre. Tohodla budźmy tomu Knjezej poslušni!

Jelizo smy prikazni našeho Boha poslušni, potom směmy sebi Božeho žohnowanja w kóždym padže wědomi być.

Nad našim žiwjenjom ma na

Minakałski farar Prawosław Kordina

(Skónčenje.)

W Minakale přewza Kordina nadawk tež ewangelskich wosadnych Radworskeje romsko-katolskeje wosady dušepastyršce zastarať. W lěće 1864 su mjenujce ewangelskich wot Radworja do Minakala prowizorisce, to rěka tuchwilu, přepokazali. Běchu to wosebje wsy: Łupoj, Łupjanska Dubrawka, Bronjo, Kamjonej, Měrkow, Lutobč, Stare a Nowe Boranecy. 1899 buchu potom ewangelscy z Měrkowa, Lutobča, Starych a Nowych Boranec do nowoje Chwaćanskeje wosady zafarowane. Jenož Kamjonej je hač dotal pola Minakala wostała. Wot Łupjanskeje Dubrawki a druhich wsow běše wšak daleko hač do Minakala, wosebje w zymje běchu puće wobćežne. Tohodla rozsudži so farar Kordina za twar Božeho domu we Łupoji. We Łupoji je hišće tójšto aktow tak mjenowaneho twarskeho komiteta Łupoje z lět 1871—1878. Wosebje Imiš je potom w serbskej předarskej konferency tutón plan podpěrať. Z pomocu Gustaw Adolfskeho towarstwa bu wjele pjenjez nazběranych, a skónčnje so poradži 3. julija 1878 zakładny kamjeń nowoje cyrkwički položiť. Snadž džensniša Łupjanska wosada njewě, kak čežko je bylo, cyrkwičku natwarić. Nětko, hdyž steji, maju wšitcy za to, zo by so to samo wot so zrozumiło. Při swjedženju 3. julija skutkowachu sobu: farar Imiš z Hodžija, kiž měješe serbsku narěč, farar Kordina z Minakala a farar Jakub

kóždy pad stać słowo „poslušnosć“. Stoz swoje žiwjenje pod tutym hesiom wjedze, tón so cyle wěsće k dobremu koncej pochila a ma tu wěčnu zbóžnosć wočakować.

Tuž wuznaj tež ty z basnikom: „Ja sym twoj!“

Tuž praj ty „hamjeń“ na to.

„Ty sy moj!“ ja zawołam.

Cyle žiwjenje njech tebi za to,

zo mje pytał sy, ja dam.

Započec a činić wšo chcu z tobu, hdžež ja sym a pońdu, budź ty

[sobu.

To hač do dnja poslednjoh’

budź naj’ slub a towarstwo.

Hamjeń!

Meltka.

z Njeswaćidla. Cyły twar traješe přez lěto a 27. oktobra 1879 bu cyrkwička poswjećena. Prjedawši romsko-katolski duchowny Kordina jako přeni na tutym swjatočnym dnju durje noweje ewangelskeje cyrkwyje z nowym klučom wotamkny. Cyrkwinski rada Schmidt měješe němske předowanje a farar Kordina předowaše serbsce wo 100. psalmje. Pomhachu abo asistowachu duchowni Imiš, Jakub, Jenč z Palowa a Kubica z Wjelečina. Byrgle dósta Łupjanska cyrkwička hakle pozdžišo. Hdyž swjedžensku rozprawu čitamy, je nam styskno, dokelž začuwamy tola, kak wjele fasady abo zwonkowneho cyrkwinskeho wašnja je bylo. Nětko je so fasada minyla. Kordina je

Foto Wirth

Boži dom we Wóslinku

potom wot 1879 hač do swojeje smjerće 1888 Łupjansku cyrkej sobu swěrne wobstarať, wězo njebě to přeco lóchko, 1889 hakle bu Łupoj samostatny farski wikariat a potom farstwo. Při tej skiadnosci strowimy tež šesteho duchowneho we Łupoji Pawoia Wičežka, kotryž běše wot 1. 11. 1903 hač do lěta 1907 we Łupoji a kotryž jako farar Wóslinčanskeje wosady nětko swjeći swoje 75. narodniny. Přeni farski wikar we Łupoji běše hižo naspomnjeny Slovak Daniel Lawček. 23. junija 1839 je Njeswaćidlski farar Jakub z pomocu Minakalskeho fararja Handrika Lawčeka we Łupoji zapokazať.

Łupjanska cyrkej je widžomne znamjo Kordinoweje džělawosće. Kordina je hač do smjerće w Minakale wostať. Stari so hišće dopominaju na Kordinowe pačerje a předowanja. Jurkec wowka w Lipiču bu hišće jako mloda holca wot njeho konfirmowana. Powědachu mi tež, zo je so Kordina ze spiritizmom zaběrať, hačrunjež je wón sam kóždemu strach tajkich nam postajenych wěcow před woči stajit. Mam to za móžno. Kordina běše žiwy duch, rěčeše běžnje lačonsce, česce, serbsce a němsce. Scyła njejsu w jeho předowanjach spóznať, zo běše wón českeho pochada, chiba zo je „y“ na kóncu bóle po českim wašnju wurjekowať (na přikład serbske wy kaž česke vy atd.). Tež hudźbnje běše Kordina nimo měry wobdarjeny. Najskerje su tutu wobdarjenosć jeho džowki namrěte, kotrež su husćišo na koncertach spěwale. Kordina je swěru nimale 27 lět Minakałsku wosadu zastarať, wón njeběše česćelakomny. Bóh je Kordinec swójbje 10 džěći wobradził, štyri su małe zemrěle. Kónc lěta 1887 schori Kordina na jěrchenje a 8. 1. 1888 wumrě. Poslednje sady do cyrkwinskih knihow běše 4. hodownika 1887 zapisať. Při jeho rowje žarowachu wudowa, kotraž mandželskeho hišće 20 lět přežiwi, jenički syn Adalbert a pječ džowkow. Kordina je ze swojimi džěćimi serbsce rěčať a njejsu so serbskeje rěče hańbowale. Kordinec zastojski susod Jakub-Njeswaćidlski je čělně předowanje měť. Lětsa, da-li Bóh, swjećimy w duchu stolětny džěń jeho čěkanja z Českeje: 28. 9. 1852 — 28. 9. 1952. Kordinowy rjany wobraz, kiž běše přjedy w drastkomorje

Łupjanskeje cyrkwe, je so zhubil, jeho row je so přez wójnu zničil, ale słowa Swjateho pisma wostawaju: „Spominajće na wasich wučerjow, kiž wam Bože słowo su powědali“ (Hebr. 13, 7.)

Přispom.: Kordinec krajan Otakar Janu w Nowej Pace přihotuje dokladne studije a slědženja ze žiwjenja Kordiny. Jara wažne su knihi: Wagner, Johannes Andreas: „Johannes Panka. Eine Geschichte aus der Mitte des 19. Jahrh. Leipzig 1895“. Bohužel sym hač dotal podarmo tutu knihu pytał. Stó nam ju požči? W „Domjacym woltarju“ su tež rjane modlitwy wot Kordiny, kotrež pozdžišo wozjewimy.

**Přehlad Rakečanskeho cyrkwin-
ského wosadneho žiwjenja za léto
1951.**

Křćenjow bě pola nas w našich wsach (to su Rakecy, Jeňšecy, Nowa Wjes, Niža Wjes, Jitk, Kača korčma, Komorow, Trupin, Stróža, Šeńca, Kolpica, Balak, Wysoka, Hermanecy a Nowa Šeńca) w zašłym léće 79, mjez nimi 7 z ew.-kat. mandželstwow; pačerskich džěci bě 83, mjez nimi 40 hólcow; zwěrowanych bu 48 dwójkow, mjez nimi 3 z ew.-kat. swójbow. Pochowanych bu 65 a to 32 muskich, 29 žónskich a 4 džěci.

Swjate wotkazanje swjećachu 2075 wosobow a to 773 muskich a 1302 žónskich, mjez tutymi 414 při sakram. Božich službach; 55 króc swjećachmy Bože wotkazanje při chorolozach.

Mějachmy 104 hłownych Božich službow a 127 kemšow, nutnosćow a pu-tych wječorow na wsach. Wosebje nas zwjeseli spokojacy wopyt našich 2 bibl. tyždenjow w Rakecach a w Stróži kaž tež ludowych misioniskich hodžinow z rozprawami jednotlivych wosadnych wo Barlinskim cyrkwiniskim zjězdze. W krasnje wobnowjenej wosadneje žurli na farje — za pomoc za wutwarjenje

mamy wosebje so lutherskemu swětowemu zwjazkej džakować — zhromadžichu so 2 dnjej žony našeje wosady k bibliskemu rozpominanju a k zhromadnemu spěwanju a modlenju. Smy wšitcy jara džakowni byli za tute duchowne posylenje.

Naposledk chcemy so tež wšěm dawarjam a zběrarjam wutrobnje džakować: Nazběrachmy při 3 wulkich zběrkach (2 za znutřkowne misionstwo, 1 za samsnu wosadu) 4560,60 hr.; při Božich službach a w kaščiku zady woltarja 4115,47 hr.

Z prjedawšich lét je hišće spomnić, zo smy 26. 10. 50 znova pozawniskij chór z młodymi piskarjami zwołali. Nowej zwonaj poswjećachmy hižom léto prjedy, 26./27. měrca 1949. Bě to swjedžen wulkeje radosće.

Njeh je tež nowe léto 1952 za cyłu wosadu na znutřkownym a zwonkownym žohnowane! Š.

Hodžij. W našim Božim domje je so w zašłym léće wukřičilo 114 (léto prjedy 102) džěci, Wěrowanjow bě 59, runje tak wjele kaž léto prjedy. Ličba zemrětych je 54, 1950 běše 60, 1949 pak 45. K Božemu blidu džěše 1933 wosadnych, 712 muskich a 1221 žónskich, 1794 Němcow a 139 Serbow. To su pak jenož spowědni w Božim domje; přiličić ma so hišće 225 domjacych spowědných, tak zo cyla ličba wučinja 2158, to je 35 proc. wosadnych a 287 wjace hač léto prjedy. Bibliske hodžiny mamy w 15 wsach, kruhow „młodeje wosady“ mamy 7, „žónskej službjě“ stej dvě, mužojo zhromadžuju so kóždú 6. nježdělu na farje. Tak maja wosadni wšelake móžnoty, so stajec pod Bože słowo. Najwažniša cyrkwin-
ska zhromadžizna pak je a wostanje Boža služba nježdělu dopoldnja na kemšach.

Minakał. Loni běše 56 křćenjow, 49 konfirmowanych, mjez nimi 20 hólcow, 29 wěrowanjow a 21 chowanjow. K Božemu blidu je přistupilo 530 spowědných, mjez nimi 190 mužow. Hłownych Božich službow běše 130, serbsce a němsce, kóždú nježdělu a swjaty džěň. W šuli so rozwučuje 197 džěci w nabožnej wučbje a 86

w pačerskej wučbje. Wopyt Božich službow je chětro słaby. Njeje konjunktura. Cyrkwin-
skeho chóra nimamy.

Serbske kemše w Drježdžanach

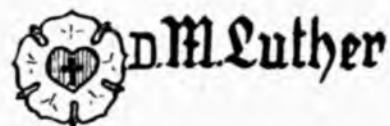
Kaž kóžde léto nježdělu Laetare budžeja tež létsa w Drježdžanach serbske kemše. Přédować budže farar Albert-Malešanski 23. měrca w 15.30 hodž. w Měrcin Luthero-
weje cyrkwi.

Lubi čitarjo, kotřiž maće přiwuznych w Drježdžanach, napisajće jim wo tutych kemšach. Po kemšach so potom kemšerjo hišće na krótku zabawu zeńdu.

Přewińće zle z dobrym

K Nommensenej, misionarej na Sumatra (zemřel 1918), přindže 6 Batak-muži jeho sčerpnosć wupruhować. Nuzowachu jeho so z nimi bjesadować, jim na huslach hrać, prašachu so jeho nje-
přestawajce to a druhe, pluwachu do jeho stwy, polehnychu so na popoldniše spanje a njewoteńdžechu tež wječor, ale wostachu w jeho wuskim domčku přez noc. Tak njeměješe wbohi misionar ani w nocy měra.

Wotućiwiš rano pytnychu, zo bě jich Nommensen z čoplymi plachtami zawoźel. Pohanjo woteńdžechu wohańbnjeni. Nommensen bě ze swojej sčerpnej dobroćiwosću zehliwe wuhlo na jich hłowu nahromadžil.

Hudźba čini ludźi pěkných, póćiwišich, dobrowutrobnišich a rozumnišich. Hudźba je jedyn z najrjeńšich a najnadobnišich darow Božich. Je jedne z najlepšich wumělstwow. Noty wožiwjeja słowa. Hudźba zahna duchej zrudobu. Je najlepší trošt za zrudženych ludźi, přez nju so wutroba spokoja, wokřewja a wočerstwja. Sym hudźbu přeco rady měi. Štóz tute wumělstwo znaje, je dobry čłowjek, we wšěm wobrotny. Hudźbu bychu měli w šuli podawać a młodžinu w tutym wumělstwje wuwučować, dokelž čini ludźi pěkných a wudospołnja jich.